

Sygn. akt VIII Pa 153/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jacek Chaciński

Sędziowie: SO Jadwiga Szumielewicz

SO Danuta Dadej –Więsyk (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Małgorzata Sobczuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 stycznia 2017 r. w L.

sprawy z powództwa R. A.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej Oddziałowi w L.

o sprostowanie świadectwa pracy

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej IV Wydziału Pracy

z dnia 10 czerwca 2016 r., sygn. akt IV P224/15

uchyla zaskarżony wyrok w punkcie I i III i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Białej Podlaskiej do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VIII Pa 153/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy IV Wydział Pracy w B. sprostował świadectwo pracy powoda R. A. z dnia 30 czerwca 2015 roku wydane przez pozwanego (...) S.A. Oddział (...), w ten sposób, iż w punkcie 8 określenie „nie korzystał”, zastąpił sformułowaniem: „w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę w szczególnych warunkach, zgodnie z wykazem A, Dział II. W energetyce - Załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43, ze zmianami), oddalił powództwo w pozostałej części oraz oddalił wnioski stron o zasądzenie kosztów procesu. Swoje rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych.

Powód R. A. zatrudniony został w Zakładzie (...) na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony z dnia 1 kwietnia 1991 roku, na stanowisku inżyniera do spraw utrzymania sieci elektroenergetycznych. W dniu 1 stycznia 1999 roku został przeniesiony na stanowisko dyspozytora Rejonowej Dyspozycji (...) / (...) / w Wydziale (...) / a.o.cz. B, k. 3,7,23/.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2008 roku, w dniu 14 października 2009 roku pozwany opracował wykaz stanowisk pracy, na których wykonywane są prace o szczególnym charakterze w (...) Sp. z o.o.

Zaliczono do nich m.in. stanowisko Dyspozytora Centralnej Dyspozycji Mocy oraz Dyspozytora Zakładowej Dyspozycji Mocy /kopia wykazu - k.56/.

W czerwcu 2000 roku, w (...) Zakładach (...) opracowano dokument pod nazwą Instrukcja Stanowiskowa(...)dla Dyspozytorów (...) i (...). Kolejne tego typu instrukcje opracowano w marcu 2008 r. oraz październiku 2013 roku / Instrukcja stanowiskowa - k.101-113/.

Pismem z dnia 30 grudnia 2009 roku (...) Sp. z o.o., poinformowała powoda, iż zgodnie z art. 41 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 2008 roku został on wpisany do ewidencji pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze /kopia pisma- k. 5/.

Następcą prawnym (...) Sp. z o.o. została Spółka (...) S.A. z siedzibą w L. /wydruk KRS - k.31/.

W dniu 1 grudnia 2010 roku oraz w dniu 31 grudnia 2012 roku miała miejsce ocena ryzyka zawodowego na stanowisku Dyspozytora Obszarowego Centrum Dyspozytorskiego oraz kierowcy, zajmowanego przez R. A. /karta oceny ryzyka zawodowego - k. 84-89/.

Od dnia 1 stycznia 2012 roku R. A. wykonywał pracę na stanowisku Dyspozytora Centrum Dyspozytorskiego B. /a.o.cz. B,61/.

W dniu 30 czerwca 2015 roku strony rozwiązały umowę o pracę na mocy porozumienia stron, tj. na podstawie art. 30 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników /kopia świadectwa pracy - k. 6/.

Świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 2015 roku, zostało doręczone powodowi przesyłką pocztową w dniu 3 lipca 2015 roku /kopia koperty- k. 7/.

Pismem z dnia 6 lipca 2015 roku R. A. wniósł o sprostowanie wskazanego świadectwa o zapis w pkt 8 dotyczącym wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze /kopia pisma- k.8/. W odpowiedzi pozwany przesłał mu zaświadczenie z dnia 17 lipca 2015 roku, w którym wskazał, iż R. A. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w okresie od dnia 1 stycznia 2009 roku do dnia 31 sierpnia 2010 roku i W (...) S.A. Oddział (...) w okresie od dnia 1 września 2010 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę o szczególnym charakterze, zgodnie z załącznikiem 2 poz. 14, prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego, ustawy z dnia 31 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych /kopia zaświadczenia - k.11/.

Pismem z dnia 27 sierpnia 2015 roku powód ponownie wystąpił o sprostowanie świadectwa pracy, na co nie otrzymał odpowiedzi /kopia pisma- k. 13/.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie wyjaśnień powoda R. A. /k.68v-69, 95v, 117v/, dokumentów złożonych w sprawie oraz znajdujących się w aktach osobowych powoda, których wiarygodność nie była kwestionowana.

Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo częściowo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 97 § 2¹ k.p. pracownik może w ciągu 7 dni od otrzymania świadectwa pracy wystąpić z wnioskiem do pracodawcy o sprostowanie świadectwa. W razie nieuwzględnienia wniosku pracownikowi przysługuje, w ciągu 7 dni od zawiadomienia o odmowie sprostowania świadectwa pracy, prawo wystąpienia z żądaniem jego sprostowania do sądu pracy.

W niniejszej sprawie pracownik w przewidzianym terminie wystąpił do pracodawcy o sprostowanie świadectwa pracy. W odpowiedzi otrzymał zaświadczenie, w którym ten potwierdził, iż w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 30 czerwca 2015 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 5 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 roku w sprawie szczegółowej treści świadectwa pracy oraz sposobu i trybu jego wydawania i prostowania (Dz. U. z 1996 r., nr 60, poz. 282, ze zm.), pracodawca zawiadamia pracownika na piśmie o negatywnym wyniku rozpatrzenia wniosku o sprostowanie świadectwa pracy w ciągu 7 dni od dnia otrzymania tego wniosku. W razie uwzględnienia wniosku, pracodawca wydaje pracownikowi w tym terminie nowe świadectwo pracy.

Sąd Rejonowy wskazał, iż pozwany nie dokonał zawiadomienia powoda, nie wydał mu również sprostowanego świadectwa pracy. Uznać zatem należy, iż wydając zaświadczenie, o którym mowa wyżej, odmówił sprostowania świadectwa pracy.

Zaświadczenie to zostało doręczone powodowi w dniu 4 sierpnia 2015 roku. Pozew został złożony w dniu 24 września 2015 roku, a zatem po upływie siedmiodniowego terminu przewidzianego przez ustawodawcę na wystąpienie do sądu pracy.

Jednak zgodnie z treścią art. 265 § 1 k.p. jeżeli pracownik nie dokonał - bez swojej winy - w terminie czynności, o których mowa w art. 97 § 2¹ i w art. 264, sąd pracy na jego wniosek postanowi przywrócenie uchybionego terminu.

W orzecznictwie podkreśla się, iż mając na uwadze słuszny interes pracownika i fakt, że przewidziane w art. 264 k.p. terminy dochodzenia roszczeń są wyjątkowo krótkie, co może prowadzić do ujemnych ze względów społecznych następstw dla pracownika z przyczyn przezeń niezawinionych, usprawiedliwione jest stanowisko, że samo wniesienie pozwu po upływie ustawowego terminu należy potraktować jako zawierające implicite wniosek o przywrócenie terminu. Rygorystyczne traktowanie konieczności uzasadnienia wniosku o przywrócenie terminu zgłoszonego na podstawie art. 265 k.p. zaprzeczałoby funkcji, jaką pełni ten przepis /wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2010 roku, I PK 15/10, LEX nr 1036602/.

Powód wystąpił po raz pierwszy do pracodawcy o sprostowanie świadectwa pracy w przewidzianym terminie, w wyniku czego otrzymał zaświadczenie. Jednocześnie nie został pouczone o możliwości odwołania się do sądu.

Mając to na uwadze Sąd Rejonowy uznał, iż pracownik wniósł odwołanie bez swojej winy i dlatego przywrócił mu termin do wystąpienia z takim żądaniem.

Zgodnie z art. 97 § 2 k.p. w świadectwie pracy należy podać informacje dotyczące okresu i rodzaju wykonywanej pracy, zajmowanych stanowisk, trybu rozwiązania albo okoliczności wygaśnięcia stosunku pracy, a także inne informacje niezbędne do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego.

Sąd I instancji wskazał, iż szczegółowe regulacje dotyczące świadectw pracy zawarte są w przywołanym Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 roku w sprawie szczegółowej treści świadectwa pracy oraz sposobu i trybu jego wydawania i prostowania, wydanym na podstawie art. 97 § 4 k.p.

Stosownie do § 1 ust. 1 pkt 11 w świadectwie pracy, oprócz informacji określonych w art. 97 § 2 Kodeksu pracy, zamieszcza się informacje niezbędne do ustalenia uprawnień ze stosunku pracy i uprawnień z ubezpieczenia społecznego, dotyczące okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z pouczeniem zawartym w tym rozporządzeniu, dotyczącym sposobu wypełniania świadectwa pracy, w pkt 8 pracodawca wskazuje okres zatrudnienia pracownika przy wykonywaniu prac, o których mowa w przepisach Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, z 1985 r. Nr 7, poz. 21, z 1991 r. Nr 39, poz. 167, z 1992 r. Nr 102, poz. 520, z 1996 r. Nr 63, poz. 292, z 1997 r. Nr 61, poz. 377 oraz z 1998 r. Nr 162, poz. 1118) - na stanowiskach ustalonych zgodnie z § 1 ust. 2 tego rozporządzenia.

Zarówno uregulowania zawarte w Kodeksie pracy, nakładające na pracodawcę obowiązek umieszczania w świadectwie pracy informacji niezbędnych do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego (do których niewątpliwie zalicza się prawo uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury pracowników wykonujących pracę

w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze), jak też przepisy rozporządzenia, nakazujące wpisywanie w przywołanym dokumencie danych w tym zakresie, obowiązywały przed wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Rejonowy zauważył, iż nie jest słuszny pogląd, zgodnie z którym powód występując z takim roszczeniem, musiałby wykazywać posiadanie interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. Skoro pozwany nie wypełnił w sposób prawidłowy świadectwa pracy w pkt 8, to pracownik ma roszczenie, na podstawie wskazanych wyżej przepisów, o jego sprostowanie, bez potrzeby wskazywania interesu prawnego i traktowania tego roszczenia jako zmierzającego do ustalania stosunku prawnego.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1989 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), w dziale II wykazu A określa, iż prace w energetyce przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych uważane są za prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W akcie tym wskazano przesłanki uznania prac w tej dziedzinie za prace wykonywane w szczególnych warunkach, nie tworząc konkretnej listy stanowisk. Sąd Najwyższy stwierdził, iż za prace w szczególnych warunkach w energetyce mogą być uznane tylko takie prace, które są realizowane w przedsiębiorstwie działającym w ramach tej gałęzi przemysłu (branży) i które polegają na montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych, ściśle związanymi z wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej i ciepłej. Chodzi przy tym o kwalifikowany charakter tych prac wynikający właśnie z wykonywania ich w obrębie "systemu energetycznego", w skład którego wchodzi zakłady wytwarzające (przetwarzające) energię elektryczną i ciepłą oraz przesyłające (dostarczające) tę energię do odbiorców /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 roku, I UK 359/14, LEX nr 1771086/.

Sąd Rejonowy stwierdził, iż powód pracował w przedsiębiorstwie działającym w tej gałęzi przemysłu. Jak wynika z znajdujących się w aktach sprawy kart oceny ryzyka zawodowego, na zajmowanym przez niego stanowisku Dyspozytora Obszarowego Centrum Dyspozytorskiego narażony był na związane z branżą czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe, takie jak m.in.: obecność napięcia, pole elektromagnetyczne, oleje elektroizolacyjne i inne. Dodatkowo w opisie stanowiska wskazano, iż do jego zakresu obowiązków należały takie czynności jak: prowadzenie ruchu sieci SN i nN zgodnie z obowiązującymi przepisami, likwidacja zakłóceń w podległym układzie sieciowym, koordynacja prac zespołu pracowników, kierowanie pracą zespołów pogotowia energetycznego, prowadzenie działalności kontrolnej w tym dokonywanie oględzin obiektów i urządzeń elektroenergetycznych, prowadzenie dokumentacji związanej ze stanowiskiem pracy.

Świadczy to o tym, iż w latach 2010-2012, których karty oceny dotyczą, powód wykonywał pracę przy wytwarzaniu energii elektrycznej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych czyli pracę w szczególnych warunkach, co znalazło potwierdzenie w zaświadczeniu pozwanego z dnia 17 lipca 2015 roku.

Zgodnie z treścią tego zaświadczenia powód wykonywał pracę na stanowisku Dyspozytora Centrum Dyspozytorskiego w B.. Natomiast wcześniej, tj. od dnia 1 stycznia 1999 roku zatrudniony był na stanowisku dyspozytora (...) w Wydziale (...). Były to w istocie równoważne stanowiska, a zmianie uległa jedynie ich nazwa. Warto zauważyć, iż część okresu wskazanego w zaświadczeniu obejmuje również pracę na drugim z wymienionych stanowisk. Jak wynika z instrukcji stanowiskowych, zakres obowiązków powoda od 2000 roku, w zasadzie nie zmienił się.

Ze wskazanych względów sąd I instancji uznał, iż żądanie zawarte w pozwie dotyczące sprostowania świadectwa jest w części zasadne. W świetle przywołanych przepisów R. A. wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu Wykazu A Działu II Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., również w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku.

W związku z tym, obowiązkiem pracodawcy było umieszczenie stosownego wpisu w świadectwie pracy. Z tego względu Sąd sprostował świadectwo w zakresie wskazanym w punkcie I wyroku.

Co prawda powód nie wnosił, aby sprostowany zapis świadectwa pracy zawierał określenie, iż praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, ale zgodnie z treścią § 2 ust 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku, tylko taki zapis pozwala na zaliczenie okresu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Powód występował bez profesjonalnego pełnomocnika, nie był więc w stanie precyzyjnie określić swojego żądania.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego związanie granicami żądania nie oznacza, że sąd związany jest w sposób bezwzględny samym sformułowaniem zgłoszonego żądania. Co więcej, zwłaszcza w świetle zasady wzmożonej procesowej ochrony interesów pracownika, sąd ma obowiązek tłumaczyć sformułowane przez pracownika żądanie według jego rzeczywistego zamiaru i rzeczywistego pojmowania tego żądania przez pracownika, jeżeli żądanie swoje sformułował on niepoprawnie albo, jeżeli jest widoczne, czego właściwie żąda, chociażby literalne brzmienie żądania mogło być inaczej tłumaczone /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2009 roku, II PK 1/09, LEX nr 738226.

Warto podkreślić, że strona pozwana nie kwestionowała takiego charakteru i wymiaru zatrudnienia powoda w tym okresie.

Sąd Rejonowy oddalił powództwo w pozostałym zakresie uznając, iż za pozostały okres pracodawca wydał powodowi zaświadczenie, które w sposób właściwy dokumentuje jego pracę w szczególnym charakterze.

Sąd Rejonowy podniósł, iż zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Ponieważ sąd sprostował świadectwo pracy za część wskazanego w pozwie okresu, a w pozostałej części powództwo oddalił, żadnej ze stron nie można uznać za przegrywającą sprawę.

Z tego względu art. 98 § 1 k.p.c. nie ma zastosowania na gruncie niniejszej sprawy.

Mając to na uwadze Sąd I instancji oddalił wniosek pozwanego tym zakresie. Wniosek powoda został oddalony na podstawie art. 109 § 1 k.p.c., bowiem do zamknięcia ostatniej rozprawy nie złożył on spisu kosztów poniesionych w tej sprawie.

Z tych względów, na podstawie powołanych przepisów, Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w części objętej pkt I wyroku tj. w części w jakiej Sąd prostuje świadectwo pracy powoda R. A. z dnia 30 czerwca 2015 roku wydane przez pozwanego (...) S.A. Oddział (...), w ten sposób, iż w punkcie 8 określenie „nie korzystał”, zastępuje sformułowaniem: „w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę w szczególnych warunkach, zgodnie z wykazem A, Dział II. W energetyce - Załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43, ze zmianami) oraz w części objętej pkt III wyroku tj. w części oddalającej wnioski stron o zasądzenie kosztów procesu”.

Zaskarżonemu wyrokowi, w zakresie zaskarżonej części, zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 § 1 k.p.c.

1.1. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny materiału dowodowego oraz sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego wyprowadzenie z dowodów z przesłuchania powoda oraz z dokumentów złożonych w sprawie - faktów z nich niewynikających, skutkiem czego:

- Sąd I instancji błędnie ustalił, że powód wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu wykazu A Działu II Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia

2008 roku, podczas gdy powód w toku postępowania nie wykazał faktycznego zakresu obowiązków i czy rzeczywiście wykonywaną przez niego pracę na stanowisku dyspozytora zakładowej dyspozycji ruchu można zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych,

2. naruszenie prawa materialnego: tj. art. 6 k.c. poprzez niewłaściwe uznanie, iż powód w toku postępowania wypełnił zobowiązanie z niego wynikające - udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu wykazu A Działu II Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku, podczas gdy powód w toku postępowania nie wykazał faktycznego zakresu obowiązków i czy rzeczywiście wykonywaną przez niego pracę na stanowisku dyspozytora zakładowej dyspozycji ruchu można zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych, tym bardziej, że należy mieć na uwadze, że w ww. rozporządzeniu stanowisko pracy powoda nie jest kwalifikowane jako stanowisko na którym jest wykonywana praca w warunkach szczególnych;

tj. § 1 w zw. z § 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, poprzez niewłaściwe przyjęcie, iż prace wykonywane przez powoda w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku, stanowiły prace w szczególnych warunkach i uznanie, że powód wykonywał pracę przy wytwarzaniu energii elektrycznej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych w rozumieniu wykazu A Działu II, podczas gdy z załączonych dokumentów wynika, iż powód w tym okresie zatrudniony był na stanowisku dyspozytora zakładowej dyspozycji ruchu, które to stanowisko nie zostało wymienione jako stanowisko pracy w szczególnych warunkach w ww. wykazie, oraz błędne uznanie, iż zadania wykonywane przez powoda stanowiły pracę przy wytwarzaniu energii elektrycznej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych;

- tj. art. 189 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że skoro pozwany nie wypełnił w sposób prawidłowy świadectwa pracy w pkt 8, to pracownik ma roszczenie o jego sprostowanie, bez potrzeby wskazywania interesu prawnego i traktowania tego roszczenia jako zmierzającego do ustalenia stosunku prawnego, podczas gdy niewątpliwie roszczenie powoda zmierza do ustalenia stosunku prawnego, że powód wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu wykazu A Działu II Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku, a zatem wytoczył powództwo w celu uzyskania orzeczenia, które ma służyć ustaleniu dowodów lub faktów w innym postępowaniu w zakresie ubezpieczeń społecznych, podczas gdy instytucja sprostowania świadectwa pracy takiemu celowi służyć nie może, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem – prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienionych w § 4 – 15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, okresami uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zarzuty apelacji skutkują uchYLENIEM zaskarżonego wyroku.

Żądanie powoda w niniejszej sprawie wynikało z treści art. 97 § 2¹ k.p., który stanowi, iż pracownik może w ciągu 7 dni od otrzymania świadectwa pracy wystąpić z wnioskiem do pracodawcy o sprostowanie świadectwa. W razie nieuwzględnienia wniosku pracownikowi przysługuje, w ciągu 7 dni od zawiadomienia o odmowie sprostowania świadectwa pracy, prawo wystąpienia z żądaniem o jego sprostowanie do sądu pracy.

W niniejszej sprawie pracownik w przewidzianym terminie wystąpił do pracodawcy o sprostowanie świadectwa pracy. W odpowiedzi otrzymał zaświadczenie, w którym ten potwierdził, iż w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 30 czerwca 2015 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 5 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 roku w sprawie szczegółowej treści świadectwa pracy oraz sposobu i trybu jego wydawania i prostowania (Dz. U. z 1996 r., nr 60, poz. 282, ze zm.), pracodawca zawiadamia pracownika na piśmie o negatywnym wyniku rozpatrzenia wniosku o sprostowanie

świadczenia pracy w ciągu 7 dni od dnia otrzymania tego wniosku. W razie uwzględnienia wniosku, pracodawca wydaje pracownikowi w tym terminie nowe świadectwo pracy.

Zgodnie z art. 97 § 2 k.p. w świadectwie pracy należy podać informacje dotyczące okresu i rodzaju wykonywanej pracy, zajmowanych stanowisk, trybu rozwiązania albo okoliczności wygaśnięcia stosunku pracy, a także inne informacje niezbędne do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego.

Sąd I instancji wskazał, że szczegółowe regulacje dotyczące świadectw pracy zawarte są w przywołanym Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 roku w sprawie szczegółowej treści świadectwa pracy oraz sposobu i trybu jego wydawania i prostowania, wydanym na podstawie art. 97 § 4 k.p.

Stosownie do § 1 ust. 1 pkt 11 w świadectwie pracy, oprócz informacji określonych w art. 97 § 2 Kodeksu pracy, zamieszcza się informacje niezbędne do ustalenia uprawnień ze stosunku pracy i uprawnień z ubezpieczenia społecznego, dotyczące okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z pouczeniem zawartym w tym rozporządzeniu, dotyczącym sposobu wypełniania świadectwa pracy, w pkt 8 pracodawca wskazuje okres zatrudnienia pracownika przy wykonywaniu prac, o których mowa w przepisach Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, z 1985 r. Nr 7, poz. 21, z 1991 r. Nr 39, poz. 167, z 1992 r. Nr 102, poz. 520, z 1996 r. Nr 63, poz. 292, z 1997 r. Nr 61, poz. 377 oraz z 1998 r. Nr 162, poz. 1118) - na stanowiskach ustalonych zgodnie z § 1 ust. 2 tego rozporządzenia.

Istotą sprawy w niniejszym postępowaniu było ustalenie czy powód w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd I instancji ustalenie, iż powód wykonywał pracę wymienioną w wykazie A dział II cytowanego rozporządzenia, przy wytwarzaniu energii elektrycznej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych, oparł m.in. na podstawie kart ocen ryzyka zawodowego, znajdujących się w aktach sprawy, zaświadczeniu z dnia 17 lipca 2015 roku. Wskazać natomiast należy, iż opis stanowiska pracy dyspozytora zakładowej dyspozycji ruchu w żadnym stopniu nie wskazuje, że zadania wykonywane przez powoda stanowiły pracę przy wytwarzaniu energii elektrycznej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych, co z kolei pozwoliłoby na zakwalifikowanie pracy na stanowisku dyspozytora zakładowej dyspozycji ruchu jako pracy w warunkach szczególnych. Ponadto Sąd Rejonowy zakres obowiązków w okresie spornym powoda oparł na zaświadczeniu z dnia 17 lipca 2015 roku. I w tym aspekcie Sąd przyjął, iż zgodnie z treścią zaświadczenia powód wykonywał pracę na stanowisku Dyspozytora Centrum Dyspozytorskiego w B.. Natomiast wcześniej, tj. od dnia 1 stycznia 1999 roku zatrudniony był na stanowisku dyspozytora (...) w Wydziale (...). Były to w istocie równoważne stanowiska, a zmianie uległa jedynie ich nazwa. W ocenie Sądu Okręgowego przyjęcie zakresu obowiązków powoda przypadających na okres od 1999 roku - do 2009 roku, na podstawie później wykonywanej pracy jest niezasadne. Tym bardziej, iż jak zostało wskazane powyżej powód nie udowodnił faktycznego zakresu obowiązków i czy rzeczywiście wykonywana przez niego praca na stanowisku dyspozytora zakładowej dyspozycji ruchu można zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych, wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W świetle powyższego wbrew stanowisku Sądu I instancji nie zostało udowodnione, że powód wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu wykazu A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku.

Według § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego w dalszej części rozporządzeniem Rady Ministrów, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach,

wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Przepis art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Należy mieć bowiem na uwadze, że brak wystawienia prawidłowego świadectwa pracy nie stanowi wystarczającej podstawy do przyjęcia, że pracownik nie wykonywał pracy w takich warunkach. Obowiązek sporządzenia dokumentacji w tym zakresie obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie wobec pracownika jakichkolwiek negatywnych konsekwencji braku jej sporządzenia byłoby dla niego nazbyt krzywdzące. Należy mieć na uwadze fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c., który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 roku, sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, sygn. II UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 roku, sygn. III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza.

Nadto należy podnieść, że w sytuacji braku zapisu w świadectwie pracy dotyczącym pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia Rady Ministrów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 roku, sygn. III AUa 3113/08).

Z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń wynika, że powód w całym okresie objętym sporem wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych, wykonując czynności odpowiadające rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, Dział II „Prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów.

Ze wskazanych względów Sąd I instancji uznał, iż żądanie zawarte w pozwie dotyczące sprostowania świadectwa jest w części zasadne. W świetle przywołanych przepisów uznał, iż R. A. wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu Wykazu A Działu II Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, również w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku.

W związku z tym, obowiązkiem pracodawcy było umieszczenie stosownego wpisu w świadectwie pracy. Z tego względu Sąd sprostował świadectwo w zakresie wskazanym w punkcie I wyroku.

Z przeprowadzonych przez Sąd Rejonowy dowodów nie można wyprowadzić wniosków, iż powód stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy wytwarzaniu energii elektrycznej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Z powołanych przez Sąd I instancji kart ryzyka zawodowego wynika, że miejscem pracy dyżurnego dyspozytora jest punkt dyspozytorski a narzędziami pracy samochód, komputer,

fax, ksero, niszczarka do papieru itp. Wynika z nich, iż do podstawowych obowiązków dyspozytora należy m.in. kierowanie ruchem podporządkowanego układu elektrycznego i urządzeniami tego układu, operatywny nadzór nad układami sieciowymi, wykonywanie czynności łączeniowych przy użyciu telemechaniki, likwidacja zakłóceń i zagrożeń, współpraca z innymi służbami, koordynacja prac zespołu pracowników, prowadzenie dokumentacji związanej ze stanowiskiem pracy.

Czynności te wynikające z dowodów przeprowadzonych przez Sąd Rejonowy nie pozwalają na ustalenie, jakie faktycznie obowiązki powód wykonywał, czy przy ich wykonywaniu był narażony na działanie warunków szkodliwych i jakich, czy czynności w warunkach zagrożenia były wykonywane w ciągu całego wymiaru czasu pracy i czy też w trakcie pełnego wymiaru czasu pracy powód wykonywał obowiązki, które nie były związane z działaniem czynników szkodliwych i w jakim zakresie.

Poczynienie tych ustaleń wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy mając na uwadze powyższe wskazania ustali, jakie faktyczne czynności powód wykonywał jako dyspozytor obszarowego centrum dyspozytorskiego w jakim miejscu, czy miejscach były one podejmowane, do czego się sprowadzały i jaki miały wymiar czasowy. Sąd I instancji ustali, czy praca wnioskodawcy sprowadzała się do ciągłego śledzenia pracy urządzeń, na czym polegało kierowanie ruchem układu elektroenergetycznego i urządzeniami tego układu, do czego sprowadzał się nadzór powoda nad układami sieciowymi i kierowanie pracą jednostek, przywrócenie normalnego układu pracy po usunięciu uszkodzeń, czy powód prowadził dokumentację, jaką, czy w pracy powoda występowały obowiązki nie podlegające zaliczeniu do prac w warunkach szczególnych, jakie i jaki stanowiły wymiar czasowy, czy powód wykonywał obowiązki kierowcy, czego one dotyczyły, w jakim wymiarze czasowym.

W celu ustalenia powyższych okoliczności Sąd przeprowadzi dowód z akt osobowych powoda, ze szczególnym uwzględnieniem kart ryzyka zawodowego, zakresu obowiązków, przesłucha powoda na okoliczności warunków pracy w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku, zgodnie ze wskazanymi wytycznymi przeprowadzi wskazane przez strony dowody osobowe i inne w zależności od inicjatywy stron.

Po przeprowadzeniu powyższych dowodów Sąd Rejonowy oceni czy praca powoda stanowiła pracę wymienioną w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku, jaką w szczególności, czy powód wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę wymienioną w wyk. A dział II w energetyce „pracy przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych”, czy też wymienioną w dziale XIV prace różne, poz. 24, kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji oraz dozór inżynieryjno-techniczny w oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

W przypadku ustalenia, iż powód wykonywał pracę na stanowisku wymienionym w dziale XIV, poz. 24 załącznik do cytowanego rozporządzenia, Sąd I instancji ustali, jakie to były prace, ze wskazaniem odniesienia do prac wymienionych w wykazie, czego dotyczył dozór powoda, jakich stanowisk, na czym polegały czynności powoda, gdzie były wykonywane i w jakim wymiarze czy w ramach dozoru powód podejmował czynności nie związane z działaniem czynników szkodliwych i nie były zaliczane do warunków szkodliwych, jakie, jaką część czasu one stanowiły.

Wobec konieczności, w celu powyższych ustaleń, przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości Sąd Okręgowy na mocy art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji.